SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2334

av Jessica Stegrud m.fl. (SD)

En rättvis och värdig pension

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en mer jämställd pension och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket i fråga om den omotiverade skillnaden mellan gifta och sambor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nivån på bostadstillägg ska vara likvärdig och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad möjlighet för överföring av premiepensionsrätter att även omfatta sambor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att slopa avgiften vid överföring av premiepensionsrätter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett obligatoriskt ställningstagande till efterlevandeskydd i premiepensionen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut äldreförsörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa ett friskvårdsbidrag för pensionärer samt hur ett sådant stöd kan utformas på ett träffsäkert och rättvist sätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För Sverigedemokraterna är det av yttersta vikt att varje person som uppnår pensionsåldern, ska kunna leva ett tryggt, värdigt och bra liv, där ingen ska behöva arbeta efter att pensionsåldern uppnåtts. Det är viktigt att övergången från arbetstagare till pensionär ska bli ekonomiskt hållbar. Enligt siffror från Pensionsmyndigheten behöver nu tre av fyra svenska pensionärer, ta emot någon form av bidrag från svenska staten för att klara sin försörjning.

Som statligt bidrag räknas garantipension, inkomstpensionstillägg, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Det är i första hand kvinnor som har de lägsta pensionerna.

En orsak till det är att kvinnodominerande yrken i högre utsträckning har lägre löner än de mansdominerande yrkena. Dessutom arbetar kvinnor i högre utsträckning deltid för att ta hand om barn och hem. Vilket ger en skillnad på deras framtida pensioner. För oss är det en högst prioriterad fråga att skyddsnätet är heltäckande för att ingen pensionär ska behöva leva på existensminimum, avstå från mediciner, eller behöva söka hjälp hos organisationer för att kunna få mat på bordet.

Jämställd pension (1)

Enligt en rapport från Pensionsmyndigheten, ”Utvecklingen av pensionen och den disponibla inkomsten 2026, visar att den ensamstående genomsnittliga kvinnan har haft bäst inkomstutveckling 2017–2026. Trots det så ligger pensionsgapet mellan män och kvinnor på ca 26 % (Pensionsmyndigheten och SCB, 2026) och är den högsta skillnaden i de nordiska länderna.

En äldre rapport, som svar på regleringsbrevsuppdrag för 2018, från Pensionsmyndigheten: ”Varför får kvinnor och män olika mycket i inkomstpension?” visar att kvinnor över tid tagit ett större ansvar för obetalt arbete under småbarnstiden och att både föräldraledighet och deltidsarbete påverkar den framtida pensionsinkomsten negativt. Kvinnors arbetstid minskar alltså när de får barn och mönstret etableras redan under föräldraledigheten (SOU 2015:50). En annan betydelse för skillnaden i arbetstid är den högre sjukfrånvaron bland kvinnor. kvinnor är många gånger överrepresenterade i yrken där sjukskrivningarna är höga, vilket ofta kan leda till lägre livsinkomster och därmed en lägre pension. Sverigedemokraterna ser det som självklart att föräldraledighet och deltids-arbete, för att ge barnen en trygghet under

småbarnsåren, är något som ska värderas högre och ge minsta möjliga negativa effekt på pensionen.

Vi vill därför ge regeringen i uppdrag att utreda åtgärder för att minska pensionsgapet mellan kvinnor och män genom att stärka pensionsnivån för de som under yrkeslivet tar ett större ansvar för barn och familj eller som drabbas av arbetsrelaterad sjukdom. Utredningen bör se över möjligheterna att stärka pensionsrätten för barnår och motverka att sjukskrivningar inom kvinnodominerade yrken leder till att pensionsnivån långsiktigt minskar. Framtida reformförslag bör utformas så att arbetslinjen värnas och att arbete även fortsättningsvis utgör grunden för pensionssystemet.

Den omotiverade skillnaden i garantipensionen mellan gifta och sambor (2)

Garantipensionen är ett grundskydd och bidrag för personer som haft låga eller inga arbetsinkomster under sitt yrkesliv. Nivån på garantipensionen påverkas av den enskildes civilstånd. Den som är gift får en lägre garantipension än den som är ogift. (Som gift räknas även den som är sambo med någon som personen tidigare varit gift med eller har, eller har haft, barn tillsammans med. Som ogift räknas däremot den som inte längre stadigvarande bor tillsammans med sin make, maka eller en person som han eller hon har eller har haft barn tillsammans med.)

Ett äldre par som har levt tillsammans under lång tid utan gemensamma barn kan därför få en lägre garantipension om de väljer att gifta sig. Civilståndet får därmed en direkt betydelse för ekonomin, trots att parets faktiska liv i övrigt är oförändrat.

Sverigedemokraterna anser att detta bör förändras, pensionen bör i hög grad utgå från individens egna förutsättningar och inte påverkas av vilket civilstånd man har. Regeringen bör därför se över bestämmelserna om garantipensionens nivå i förhållande till civilstånd, i syfte att säkerställa att pensionärer inte missgynnas ekonomiskt på grund av sin familjerättsliga status.

Regeringen bör utreda ett moderniserat grundskydd i pensionssystemet där individens egna arbetsinsatser, bosättningstid och försörjningshistorik ges större betydelse än hushållets sammansättning.

Likvärdigt bostadstillägg (3)

När du ansöker om bostadstillägg så skiljer sig maxbeloppen åt om du har äldre-försörjningsstöd, då räknar man med att en skälig bostadskostnad är upp till 7 500 kronor i månaden för ogifta, och 3 750 kronor i månaden för gifta, registrerad partner eller sambo. Om du inte har äldreförsörjningsstöd, så kan man som ensamstående endast få upp till 7 290 kronor per månad i bostadstillägg. Är du gift eller sambo och ni lever ihop, kan du som mest få 3 645 kronor per månad i bostadstillägg.

Bostadstillägget utgör en del av den ekonomiska tryggheten för många pensionärer. Men idag finns det skillnader mellan vilka bostadskostnader som tas hänsyn till inom bostadstillägget respektive äldreförsörjningsstödet. Det skapar en otydlighet och orättvisa mellan pensionärer. Mot denna bakgrund bör regeringen se över regelverket för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd där målet bör vara ett mer enhetligt, rättvist och transparent system med ett respektavstånd.

Möjlighet för sambos att överföra premiepensionsrätt (4)

Ett sätt för hushåll att själva kompensera för ojämlikheten på arbetsmarknaden är att föra över premiepensionsrätter mellan varandra. De flesta som för över sina premiepensionsrätter är män och de som mottar premiepensionsrätter är kvinnor. Idag är det dock endast gifta och registrerade partners som har rätt att föra över premiepensionsrätter till varandra. För att minska pensionsgapet mellan män och kvinnor tycker vi att det ska vara möjligt även för sambor med gemensamma barn att överföra premiepensionsrätter mellan varandra.

Slopad avgift vid överföring av premiepensionsrätt (5)

När du som make eller maka vill föra över din premiepensionsrätt så tas en avgift ut, vid varje överföring. Det sker en automatisk dragning på 7,5 procent av summan som överförs och pengarna hamnar i arvsvinstpotten för alla pensionssparare. Avdraget motiveras med att kvinnor statistiskt sett har en högre medellivslängd än män och därmed förväntas få ut pension under en längre tid. Systemet bygger på ett schablonantagande om livslängd och inte på de individuella förhållandena i varje enskilt fall.

Syftet med att överföra premiepensionsrätt är att skapa en bättre ekonomisk jämlikhet mellan makar och ge familjer möjlighet att jämna ut inkomster. Sverigedemokraterna tycker att det är viktigt att kunna göra det i de familjer där en person har tagit ett större ansvar för barn, familj och obetalt omsorgsarbete, då det ofta har lett till lägre inkomster och därmed lägre pension.

Den nuvarande avgiften ger inte bara en ekonomisk förlust utan grumlar även incitament för att just jämna ut inkomstklyftor. Sverigedemokraterna anser att pensionssystemet i större utsträckning bör skapa incitament som stärker den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Regeringen bör därför se över regelverket för överföring av premiepensionsrätt och utreda möjligheten att avskaffa procentavdraget

Obligatoriskt ställningstagande till efterlevnadsskydd i premiepensionen (6)

Premiepensionen är en del av den allmänna pensionen. När en person går i pension finns möjlighet att välja ett så kallat efterlevnadsskydd. Den som väljer efterlevnadsskydd får en något lägre egen premiepension, men om personen avlider kan den efterlevande maken, makan eller den registrerade partnern få fortsatt utbetalning av premiepensionen. Väljer man inte ett skydd och avlider tidigare än förväntat, så fördelas kvarvarande pension genom så kallade arvsvinster till övriga pensionssparare inom systemet.

I dag måste den som ansöker om premiepension själv känna till möjligheten och aktivt välja ett efterlevnadsskydd. Om inget val görs uteblir skyddet. Många pensionssparare känner dock inte till hur efterlevnadsskyddet fungerar. Det kan innebära att människor riskerar att gå miste om ett skydd som hade kunnat ge deras efterlevande en tryggare ekonomisk situation. Samtidigt är det viktigt att den enskilde själv får avgöra om man önskar ett efterlevnadsskydd utifrån den egna familjesituationen.

Sverigedemokraterna anser därför att den som ansöker om uttag av premiepension behöver göra ett aktivt val till efterlevnadsskyddet. Innan ansökan kan slutföras ska pensionsspararen välja mellan att teckna eller avstå från skyddet och samtidigt få tydlig information om hur valet påverkar den egna pensionen och den efterlevande partnerns ekonomiska situation. Förslaget kan bidra till att minska pensionsskillnaderna mellan

kvinnor och män. Kvinnor har i genomsnitt lägre pensioner än män, bland annat till följd av lägre livsinkomster, deltidsarbete, föräldraledighet och större ansvar för anhörigomsorg. Eftersom kvinnor dessutom oftare överlever sina män kan ett ökat användande av efterlevnadsskyddet stärka deras ekonomiska trygghet senare i livet.

Fasa ut äldreförsörjningsstödet (6)

De som invandrat till Sverige, och som har en låg intjänad pension och saknar rätt till garantipension får idag äldreförsörjningsstöd, det är ett bidrag som infördes 2003. Innan denna förmån infördes, så hänvisades denna grupp till det vanliga försörjningsstödet hos socialtjänsten. För dig som är ensamstående räknas 7 333 kronor per månad (2024) som skälig levnadsnivå. När du söker äldreförsörjningsstöd får du räkna med en skälig bostadskostnad som är upp till 7 500 kronor i månaden.

För dig som är gift, sambo eller registrerad partner räknas 5 899 kronor per månad (2024) som skälig levnadsnivå. När du söker äldreförsörjningsstöd får du räkna med en skälig bostadskostnad som är upp till 3 750 kronor i månaden.

Om du är gift räknas dina inkomster ihop med din partners. Era inkomster delas sedan på två. I vissa fall kan gifta personer räknas som ogifta, till exempel om den ena maken eller makan bor på ett äldreboende. Det är att jämföra med riksnormen för försörjningsstödet som 2024 ligger på 5 030 kr per månad. Yrkesverksamma förväntas acceptera en minskad inkomst i ålderdomen. Det är svårt att motivera att äldre-försörjningsstödet ska vara högre än motsvarande bidrag till personer i arbetsför ålder.

Sverigedemokraterna anser att äldreförsörjningsstödet därför ska fasas ut och att man går tillbaka till den ordning som rådde före år 2003. Vårt svenska välfärdssystem bygger på arbetslinjen, det ska löna sig att arbeta, betala skatt och bidra till det gemensamma samhällsbygget. Det nuvarande äldreförsörjningsstödet som infördes 2003 riskerar att urholka den grundprincipen och istället skapa orättvisor.

Äldreförsörjningsstödet är ett bidrag som söks av dem som har låg eller ingen inarbetad pension, vanligt om du kommer till Sverige sent i livet. När en person som arbetat och betalat skatt i Sverige under ett helt yrkesliv, riskerar att få ut en pension som knappt överstiger ersättningsnivån för äldreförsörjningsstödet, så får man uppfattningen om att livslångt arbete saknar betydelse. Det är inte rättvist mot landets pensionärer.

I ett fungerande pensionssystem ska varje arbetad timme och betald skattekrona göra en skillnad i plånboken som pensionär. Genom att erbjuda bidrag så som äldreförsörjningsstöd, som täcker skäliga levnadskostnader utan krav på tidigare arbete i Sverige, så urholkas ett rättvist välfärdsystem.

Därför vill vi Sverigedemokrater fasa ut äldreförsörjningsstödet och återgå till den ordning som var innan införandet 2003.

Friskvårdsbidrag till pensionärer (7)

Regelbunden fysisk aktivitet är en av de viktigaste faktorerna för en god hälsa och livskvalitet högt upp i åldrarna. Forskning visar att motion och träning minskar risken för såväl hjärt- och kärlsjukdomar som fallolyckor, psykisk ohälsa och ensamhet. Samtidigt lever många pensionärer med begränsad ekonomi när det kommer till fritidsaktiviteter, vilket kan göra det svårare att prioritera motion och träning i föreningar.

I dag har många som arbetar möjlighet att ta del av ett friskvårdsbidrag som är arbetsgivarfinansierat, det är ett stöd för att främja hälsa och förebygga sjukdom. När personen sedan går i pension försvinner oftast den möjligheten, trots att behovet av fysisk aktivitet och förebyggande hälsosatsningar snarare ökar med stigande ålder.

Ett särskilt friskvårdsbidrag för pensionärer skulle kunna bidra till ökad fysisk aktivitet, förbättrad folkhälsa och ett mer aktivt åldrande. Det skulle även kunna minska framtida kostnader för vård och omsorg, genom att fler äldre kan behålla sin hälsa under längre tid. Vi vet idag att vår befolkning lever längre och därför behöver vi ett större förebyggande arbete redan nu.

Mot denna bakgrund bör regeringen utreda möjligheterna att införa ett friskvårdsbidrag

för pensionärer samt hur ett sådant stöd kan utformas på ett träffsäkert och rättvist sätt.

Jessica Stegrud (SD)

Karolina Widerberg (SD) *Jonas Andersson (SD)*

Julia Kronlid (SD) *Johan Tireland (SD)*